

Curtea Constituțională
Mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28

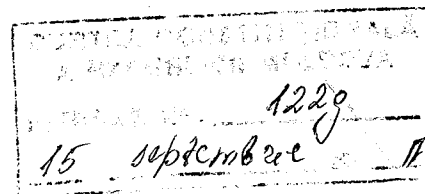
Prin prezenta, având în vedere Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția republicii Moldova, potrivit căreia Curtea Constituțională a statuat că, sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, precum și ținând cont de faptul că Curtea Supremă de Justiție prin Scrisoarea nr.4/12-11/17 din 13.06.2017, a restituit Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, dosarul nr.3-552/17, la acțiunea reclamatului Kovali Vladimir vs Serviciul Fiscal de Stat, ca fiind greșit expediat, judecătoria Chișinău Sediul Rîșcani, transmite direct Curții Constituționale a RM, prezenta cauză în scopul efectuării controlului constituționalității a unor prevederi legale.

Anexă :

- copia încheierii din 24.05.2017 pe (2 file)
- copia demers privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.
- dosarul civil nr. 3-552/2017, pe 46 file numerotate și cusute.

Judecător

L. Holevițaia

ÎNCHEIERE

24 mai 2017

mun.Chîșinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani),
Președintele ședinței, judecător L.Holevițcaia,
Grefier: Cr.Crișmari,

Cu participarea:

Reclamantul V.Kovali,

Reprezentantului pârâtului, M.Morcov, în baza procurii din 03.04.2017,

examinând în ședința publică demersul reclamantului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul cauzei civile, intentate la acțiunea reclamantului Kovali Vladimir împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea avizului de plată,

c o n s t a t ă :

1. La data de 27.01.2017, reclamantul Kovali Vladimir, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat privind anularea avizului de plată pe avere pentru anul 2016.
2. Reclamantul Kovali Vladimir, în interesele căruia se solicită nulitatea avizului de plată, a formulat un demers privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.287⁴ CF și 76 Constituția RM. În argumentarea cererii, a invocat: În luna noiembrie 2016 prin intermediul serviciului poștal reclamantul a recepționat Avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016 emis de Serviciul Fiscal de Stat în temeiul Ordinului IFPS nr./ 865 din 06.09.2016. Nefiind de acord cu actul administrativ primit a solicitat prin cerere prealabilă anularea lui. Nefiind de acord cu răspunsul primit la cererea prealabilă și considerând că, este încălcat dreptul său constituțional a înaintat acțiune în instanța de judecată prin care consideră că, în momentul în care reclamantul a primit Avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016, aprobat prin ordinul IFPS nr.865 din 06.09.2016 ordinul menționat era abrogat de către IFPS prin ordinul nr.1115 din 01.11.2016, or, Avizul era abrogat și nu putea produce efecte juridice.
3. Examinarea contestației Avizului de plată la impozitul pe avere s-a efectuat cu încălcarea procedurii prevăzute de art.270 alin.2 din Codul Fiscal:” La examinarea contestației este invitat contribuabilul pentru a da explicații, având dreptul să depună documente confirmative. Contribuabilul este citat în conformitate cu art.226 alin.(1), (2) și alin.(3) lit.a)-e). Cazul poate fi examinat în absența contribuabilului dacă acesta a fost citat în modul stabilit și, din motive neîntemeiate, nu s-a prezentat sau dacă a solicitat examinarea contestației în absența sa.” Astfel, fiindu-i încălcat dreptul de apărare a intereselor legitime în instanța serviciului fiscal.
4. Conform alin.1/1 din art.7 din Codul Fiscal:” (11) Modificările și/sau completările prezentului cod și ale legilor de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal se pun în aplicare peste 180 de zile calendaristice de la data publicării legii de modificare și/sau de completare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.” Odată ce modificările la Codul Fiscal prin introducerea art.287/1 -287/7 au fost publicate în monitorul oficial nr. 184-192/401 la 01.07.2016 serviciile IFS erau în drept să întocmească avizele începând cu 27.12.2016.

5. Potrivit alin.2' din articolul comentat: "Pe parcursul anului fiscal (calendaristic), stabilirea de noi impozite și taxe de stat și locale, în afară de cele prevăzute de prezentul cod, sau anularea ori modificarea impozitelor și taxelor în vigoare privind determinarea subiecților impunerii și a bazei impozabile, modificarea cotelor și aplicarea facilităților fiscale se permit numai concomitent cu modificarea corespunzătoare a bugetului de stat și a bugetelor unităților administrativ-teritoriale. "Potrivit art.287/5, noimei noi introduse:" Perioada fiscală este anul calendaristic." Or, pe parcursul anului 2016 n-au fost efectuate concomitent modificări la legea bugetului de stat și la codul fiscal și în legea bugetului de stat nu există sursa de venit-impozit pe avere.
6. Prin impunerea și obligarea cetățenilor în achitarea impozitului pe bunuri și impozitului pe avere se încalcă echitatea fiscală - tratare egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale. Or, pe parcursul anului 2016 reclamantul a achitat impozit pe bunuri în valoare totală de 2849.43 lei și la sfârșit de an este obligat să achite impozit pe avere pentru aceleași bunuri în valoare de 12 404,17 lei. Din definiția Codului Fiscal: art.278 : "Obiecte ale impunerii sunt bunurile imobiliare, inclusiv terenurile (terenuri cu destinație agricolă, terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și terenurile cu alte destinații speciale) din intravilan sau din extravilan, clădirile, construcțiile, casele de locuit individuale, apartamentele și alte încăperi izolate, inclusiv bunurile imobiliare aflate la o etapă de finisare a construcției de 50% și mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție." Și art.287/1: "Impozit pe avere - impozit aplicat asupra averii contribuabilului sub formă de bunuri imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), în cazul în care acestea satisfac condițiile specificate în prezentul titlu. "Probabil fără mari cunoștințe și cercetări se deslușește vădit obiectul impozabil este unul și același și este vădită o impozitare dublă.
7. Conform art.287/3: "Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), precum și cotele-părți, a căror totalitate întrunește cumulativ următoarele condiții: valoarea estimată totală constituie 1,5 milioane și mai mult; suprafața totală constituie 120 m2 și mai mult. „În cazul dat obiect al impunerii trebuie să înceapă de 1500000 lei și calculele respective cu aplicarea 0.8% sa înceapă după 1 500 000 lei. Or, tratarea diferită a acelorași norme din Codul Fiscal nu este altceva decât un tratament discriminatoriu față de contribuabili. Pentru exemplu: art.15 din Codul Fiscal: Suma totală a impozitului pe venit se determină: a) pentru persoane fizice și întreprinzători individuali, în mărime de: 7% din venitul anual impozabil ce nu depășește suma de 29640 lei; 18% din venitul anual impozabil ce depășește suma de 29640 lei; or în cazul dat nu se aplică 18% de la 0,001 venit.
8. Urmând principiile Curții Europene de examinare a calității legii, în jurisprudența sa Curtea a reținut că o lege (prevedere legală) trebuie să fie suficient de accesibilă, clară și previzibilă. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (cauza Silver s.a. vs. Regatul Unit, 25 martie 1983).
9. Consideră că, norma adoptată are un caracter neclar în aplicare, încălcând principiul clarității și previzibilității. Astfel, în Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea

Constituțională a menționat: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile”.

10. În Hotărârea Curții Constituționale nr.6 din 13.02.2014 pentru controlul constituționalității Legii nr.199 din 12 iulie 2013 privind scutirea de plata unor impozite, contribuții, prime și defalcări, precum și privind anularea majorărilor de întârziere și a amenzilor aferente acestora este constatat:” pct.109. Curtea, așa cum a arătat în jurisprudența sa anterioară (Hotărârea nr.31 din 14 iunie 2001) menționează că, elaborarea și promovarea politicii fiscale reprezintă un mecanism prin intermediul căruia statul reglementează, potrivit art.126 alin.(2) din Constituție activitatea economică.
11. Pct.110. Curtea reține că art.6 alin.(8) al Codului fiscal prevede unul din principiile aplicării impozitelor și taxelor, și anume “echitatea socială”, care semnifică tratarea egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale. ”Potrivit art.6 alin.8 c Cod Fiscal:” echitatea fiscală - tratare egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale;”
 - conform art.11 din Codul Fiscal: „Apărarea drepturilor și intereselor contribuabilului se face pe cale judiciară sau pe alte căi prevăzute de prezentul cod și de alte acte ale legislației. Toate îndoielile apărute la aplicarea legislației fiscale se vor interpreta în favoarea contribuabilului. “
 - conform art.269 din Codul Fiscal:”(1) Contestația împotriva deciziei organului fiscal sau acțiunii funcționarului fiscal se depune la organul fiscal emitent a deciziei sau al cărei funcționar a întreprins acțiunea. (2) Decizia pe care organul fiscal a emis-o pe marginea contestației poate fi contestată la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat sau atacată în instanța de judecată competentă. În caz de adresare la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, contestația este prezentată organului fiscal emitent a deciziei, care este obligat ca, în termen de 3 zile, să o remită Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, anexând la ea materialele de control și deciziile de rigoare. “
12. Astfel, în baza argumentelor invocate mai sus, consideră că, există o incertitudine privind constituționalitatea normei menționate care urmează a fi aplicate de instanța de judecată, iar conform Hotărârii pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), p.76 - în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității. Excepția data de neconstituționalitate este invocată în cadrul procesului contenciosului administrativ declanșat, iar eventuala declarare drept neconstituțională a normei incidente ar da posibilitatea instanței de soluționare a litigiului declanșat.
13. În ședința de judecată, reclamantul, a susținut cererea și a solicitat admiterea acestuia, reiterându-și argumentele expuse în scris.
14. În ședința de judecată, reprezentantul pârâtului, a solicitat respingerea cererii, considerând-o neîntemeiată și reținând că pârâtul cu strictete a respectat normele legale.

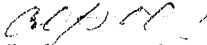
15. Examinând demersul reclamantului, audiind opinia părții adverse, studiind materialele dosarului, instanța judecătorească, consideră că acesta este pasibil de admis, din următoarele considerente.
16. Articolul 12¹ CPC, Avizele consultative ale Plenului Curții Supreme de Justiție, prevede, (1) Dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție. (3) Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărârii pronunțate se suspendă.
17. Examinând cererea reclamantului în coraport cu circumstanțe cauzei, instanța de judecată reținând că, obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse în art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția RM; excepția este ridicată de către una din părți – reclamantul V.Kovali; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții, având ca obiect prevederile contestate, consideră că cererea este pasibilă de admis.
18. În baza celor expuse și conform prevederilor art.art.12¹, 269-270 CPC, instanța de judecată,

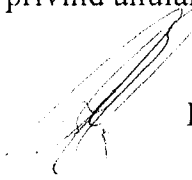
d i s p u n e:

Demersul reclamantului Vladimir Kovali, se admite.

Se transmite Curții Supreme de Justiție sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de reclamantul Vladimir Kovali, în cadrul examinării cauzei civile Kovali Vladimir împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea avizului de plată.

Procedura de examinare a pricinii se suspendă.

Judecătorul

L.Holevițaia

DEMIERS

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

În procedura judecătorească în judecătoria municipiului Chișinău cu sediul Rîșcani L.Holevițcaia se află acțiunea în contenciosul administrativ la cererea lui Kovalî Vladimir către Inspectoratul Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ.

În luna noiembrie 2016 prin intermediul serviciului poștal reclamantul a recepționat Avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016 emis de Serviciul Fiscal de Stat în temeiul Ordinului IFPS nr./ № 865 din 06.09.2016. Nefiind de acord cu actul administrativ primit a solicitat prin cerere prealabilă anularea lui. Și nefiind de acord cu răspunsul primit la cererea prealabilă și considerînd ca este încălcat dreptul sau constituțional a înaintat acțiune în instanța de judecată. Prin care consider că

-în momentul în care reclamantul a primit Avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016, aprobat prin ordinul IFPS nr.865 din 06.09.2016 ordinul menționat era abrogat de către IFPS prin ordinul nr.1115 din 01.11.2016 or Avizul era abrogat și nu putea produce efecte juridice.

-examinarea contestației Avizului de plată la impozitul pe avere sa efectuat cu încălcarea procedurii prevăzute de art.270 alin.2 din Codul Fiscal:” La examinarea contestației este invitat contribuabilul pentru a da explicații, avînd dreptul să depună documente confirmative. Contribuabilul este citat în conformitate cu art.226 alin.(1), (2) și alin.(3) lit.a)-e). Cazul poate fi examinat în absența contribuabilului dacă acesta a fost citat în modul stabilit și, din motive nefîntemeiate, nu s-a prezentat sau dacă a solicitat examinarea contestației în absența sa.” Astfel fiindu-mi încălcat dreptul de apărare a intereselor legitime în instanța serviciului fiscal.

-conform alin.1/1 din art.7 din Codul Fiscal:” (11) Modificările și/sau completările prezentului cod și ale legilor de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal se pun în aplicare peste 180 de zile calendaristice de la data publicării legii de modificare și/sau de completare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.” Odată ce modificările la Codul Fiscal prin introducerea art.287/1-287/7 au fost publicate în monitorul oficial nr.184-192/401 la 01.07.2016 serviciile IFS erau în drept să întocmească avizele începînd cu 27.12.2016.

• -potrivit alin.2 din articolul comentat:” Pe parcursul anului fiscal (calendaristic), stabilirea de noi impozite și taxe de stat și locale, în afară de cele prevăzute de prezentul cod, sau anularea ori modificarea impozitelor și taxelor în vigoare privind determinarea subiecților impunerii și a bazei impozabile, modificarea cotelor și aplicarea facilităților fiscale se permit numai concomitent cu modificarea corespunzătoare a bugetului de stat și a bugetelor unităților administrativ-teritoriale.” Potrivit art.287/5, norme noi introduse, ” Perioada fiscală este anul calendaristic.”

Or pe parcursul anului 2016 n-au fost efectuate concomitent modificări la legea bugetului de stat și la codul fiscal și în legea bugetului de stat nu există sursa de venit-impozit pe avere.

-prin impunerea și obligarea cetățenilor în achitarea impozitului pe bunuri și impozitului pe avere se încalcă echitatea fiscală – tratare egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale. Or pe parcursul anului 2016 reclamantul a achitat impozit pe bunuri în valoare totală de 2849.43 lei și la sfîșit de an este obligat să achite impozit pe avere pentru aceleași bunuri în valoare de 12 404,17 lei. Din definiția Codului Fiscal:art.278 :” Obiecte ale impunerii sînt bunurile imobiliare, inclusiv terenurile (terenuri cu destinație agricolă, terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și terenurile cu alte destinații speciale) din intravilan sau din extravilan, clădirile, construcțiile, casele de locuit individuale, apartamentele și alte încăperi izolate, inclusiv bunurile imobiliare aflate la o etapă de finisare a construcției de 50% și mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție.” și art.287/1:” Impozit pe avere – impozit aplicat asupra averii contribuabilului sub formă de bunuri imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), în cazul în care acestea satisfac condițiile specificate în prezentul titlu.” Probabil fără mari cunoștințe și cercetări se deslușește vădit obiectul impozabil este unul și același și este vădită o impozitare dublă.

Conform art.287/3 :” Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), precum și cotele-părți, a căror totalitate întrunește cumulativ următoarele condiții:

- valoarea estimată totală constituie 1,5 milioane și mai mult;
- suprafața totală constituie 120 m² și mai mult.” În cazul dat obiect al impunerii trebuie să înceapă de

1501000 lei și calculatoarele respective cu aplicarea 0.8% sa înceapă după 1 500 000 lei. Oră tratarea diferită a acelorași norme din Codul Fiscal nu este altceva decât un tratament discriminatoriu față de contribuabili. Pentru exemplu: art.15 din Codul Fiscal: Suma totală a impozitului pe venit se determină:

- a) pentru persoane fizice și întreprinzători individuali, în mărime de:
 - 7% din venitul anual impozabil ce nu depășește suma de 29640 lei;
 - 18% din venitul anual impozabil ce depășește suma de 29640 lei; or în cazul dat nu se aplică 18% de 0,001 venit.

Urmând principiile Curții Europene de examinare a calității legii, în jurisprudența sa Curtea a reținut lege (prevedere legală) trebuie să fie suficient de accesibilă, clară și previzibilă. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (cauza *Silver s.a. vs. Regatul Unit*, 25 mar 1983).

Consideră că norma adoptată are un caracter neclar în aplicare, încălcând principiul clarității și previzibilității. Astfel, în Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a menționează: "Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile".

În Hotărârea Curții Constituționale nr.6 din 13.02.2014 pentru controlul constituționalității Legii nr.113 din 12 iulie 2013 privind scutirea de plata unor impozite, contribuții, prime și defalcări, precum și privind anularea majorărilor de întârziere și a amenzilor aferente acestora este constatat: "pct.109. Curtea, așa cum arătat în jurisprudența sa anterioară (Hotărârea nr.31 din 14 iunie 2001) menționează că elaborarea și promovarea politicii fiscale reprezintă un mecanism prin intermediul căruia statul reglementează, potrivit art.126 alin.(2) din Constituție, activitatea economică.

pct.110. Curtea reține că art.6 alin.(8) al Codului fiscal prevede unul din principiile aplicării impozitelor și taxelor, și anume "echitatea socială", care semnifică tratarea egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale." Potrivit art.6 alin.8 Codul Fiscal: "echitatea fiscală - tratare egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale;"

-conform art.11 din Codul Fiscal: "Apărarea drepturilor și intereselor contribuabilului se face pe cale judiciară sau pe alte căi prevăzute de prezentul cod și de alte acte ale legislației. Toate îndoielile apărute în aplicarea legislației fiscale se vor interpreta în favoarea contribuabilului. "

-Conform art.269 din Codul Fiscal: "(1) Contestația împotriva deciziei organului fiscal sau acțiunii funcționarului fiscal se depune la organul fiscal emitent a deciziei sau al cărei funcționar a întreprins acțiunea. (2) Decizia pe care organul fiscal a emis-o pe marginea contestației poate fi contestată la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat sau atacată în instanța de judecată competentă. În caz de adresare la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, contestația este prezentată organului fiscal emitent a deciziei, care este obligat ca, în termen de 3 zile, să o remită Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, anexînd la ea materialele de control și deciziile de rigoare. "

Astfel, în baza argumentelor invocate mai sus, considerăm că există o incertitudine privind constituționalitatea normei menționate care urmează a fi aplicate de instanța de judecată, iar conform Hotărârii pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), p.76 - în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către parte o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității. Excepția data de neconstituționalitate este invocată în cadrul procesului contenciosului administrative declanșat, iar eventuala declarare drept neconstituțională a normei incidente ar da posibilitatea instanței de soluționare a litigiului declanșat. În final, considerăm că sunt întrunite toate cele 4 condiții la care trebuie să se limiteze verificarea judecătorului ordinar (p.82 din Hotărâre): 1. Actul contestat - normă din Codul Fiscal este o lege - este cuprins de art.135 alin.1 Constituție; 2. Excepția este ridicată de una din părți; 3. Prevederile contestate urmează a fi aplicate de instanță la soluționarea cauzei; 4. Anterior Curtea Constituțională nu s-a pronunțat pe marginea prevederilor date.

În urma celor menționate, solicităm ridicarea excepției de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale a normelor de drept menționate. Sesizarea Curții Constituționale se anexează.

Reclamant, avocat

Kovali Vladimir

22

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**
str. Alexandru Lăpușeanu nr. 28,
Chișinău MD 2004, Republica Moldova

**SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE**

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Vladimir
2. Kovali
3. Adresa municipiul Chișinău str. Trifan Baltă, 7/1 MD 2021
4. Funcția avocat
5. Tel./fax 069131764 022 84 44 15
6. Vladimir Kovați
7. Avocat
8. Chișinău str. A. Pușkin, 33 ap. 1A
9. Tel. 069131764
10. 022 84 44 15

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12.1. În procedura judecătorească în judecătoria municipiului Chișinău cu sediul Rîșcani L. Holevițaia se află acțiunea în contenciosul administrativ la cererea lui Kovați Vladimir către Inspectoratul Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ.

12.2. În luna noiembrie 2016 prin intermediul serviciului poștal autorul sesizării a recepționat Avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016 emis de Serviciul Fiscal de Stat în temeiul Ordinului IFPS nr./ № 865 din 06.09.2016.

12.3. Nefiind de acord cu actul administrativ primit a solicitat prin cerere prealabilă anularea lui, invocând: ”

12.4. Legislația fiscală a stabilit principiile de bază în organizarea și perceperea impozitelor și taxelor:

- a) neutralitatea impunerii – asigurarea prin legislația fiscală a condițiilor egale investitorilor, capitalului autohton și străin;
- b) certitudinea impunerii – existența de norme juridice clare, care exclud interpretările arbitrare, claritate și precizie a termenelor, modalităților și sumelor de plată pentru fiecare contribuabil, permițând acestuia o analiză ușoară a influenței deciziilor sale de management financiar asupra sarcinii lui fiscale;
- c) echitatea fiscală – tratare egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale;
- d) stabilitatea fiscală – efectuare a oricăror modificări și completări ale prevederilor legislației fiscale nemijlocit prin modificarea și completarea prezentului cod;
- e) randamentul impozitelor – perceperea impozitelor și taxelor cu minimum de cheltuieli, cât mai acceptabile pentru contribuabili.”

Însă prin emiterea avizului de plată pe avere pentru anul 2016, pe care l-a primit și care se anexează la cerere, sau ignorat cu vehemență toate principiile enunțate și anume:

12.5. Conform alin.1/1 din art.7 din Codul Fiscal:” (11) Modificările și/sau completările prezentului cod și ale legilor de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal se pun în aplicare peste 180 de zile calendaristice de la data publicării legii de modificare și/sau de completare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.” Odată ce modificările la Codul Fiscal prin introducerea art.287/1-287/7 au fost publicate în monitorul oficial nr.184-192/401 la 01.07.2016 serviciile IFS erau în drept să întocmească avizele începând cu 27.12.2016.

-și mai mult potrivit alin.2 din articolul comentat:” Pe parcursul anului fiscal (calendaristic), stabilirea de noi impozite și taxe de stat și locale, în afară de cele prevăzute de prezentul cod, sau anularea ori modificarea impozitelor și taxelor în vigoare privind determinarea subiecților impunerii și a bazei impozabile, modificarea cotelor și aplicarea facilităților fiscale se permit numai concomitent cu modificarea corespunzătoare a bugetului de stat și a bugetelor unităților administrativ-teritoriale.”. Or pe parcursul anului 2016 n-au fost efectuate concomitent modificări la legea bugetului de stat și la codul fiscal și în legea bugetului de stat nu există sursa de venit-impozit pe avere.

12.6. Prin impunerea și obligarea cetățenilor în achitarea impozitului pe bunuri și impozitului pe avere se încalecă echitatea fiscală – tratare egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale. Or pe parcursul anului 2016 autorul sesizării a achitat impozit pe bunuri în valoare totală de 2849.43 lei și la sfârșit de an se face obligat să achite impozit pe avere pentru același bunuri în valoare de 12 404,17 lei.

12.7. Din definiția Codului Fiscal:art.278 :” Obiecte ale impunerii sînt bunurile imobiliare, inclusiv terenurile (terenuri cu destinație agricolă, terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și terenurile cu alte destinații speciale) din intravilan sau din extravilan, clădirile, construcțiile, casele de locuit individuale, apartamentele și alte încăperi izolate, inclusiv bunurile imobiliare aflate la o etapă de finisare a construcției de 50% și mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție.” și art.287/1:” Impozit pe avere – impozit aplicat asupra averii contribuabilului sub formă de bunuri imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), în cazul în care acestea satisfac condițiile specificate în prezentul titlu.” Probabil fără mari cunoștințe și cercetări se deslușește vădit obiectul impozabil este unul și același și este vădită o impozitare dublă.

Potrivit DEX:” *avere* - Totalitate a bunurilor care se află în posesia unei colectivități sau a unui individ .

Conform art.287/3 :” Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), precum și cotele-părți, a căror totalitate întrunește cumulativ următoarele condiții:

a) valoarea estimată totală constituie 1,5 milioane și mai mult;

b) suprafața totală constituie 120 m.p. și mai mult.” În cazul dat obiect al impunerii trebuie să înceapă de 1500 001 lei și calculele respective cu aplicarea 0.8% sa înceapă după 1 500 000 lei. Or tratarea diferită a acelorași norme din Codul Fiscal nu este altceva decît un tratament discriminatoriu față de contribuabili. Pentru exemplu:art.15 din Codul Fiscal: Suma totală a impozitului pe venit se determină:

a) pentru persoane fizice și întreprinzători individuali, în mărime de:

- 7% din venitul anual impozabil ce nu depășește suma de 29640 lei;

- 18% din venitul anual impozabil ce depășește suma de 29640 lei; or în cazul dat nu se aplică 18% de la 0,001 venit.

12.8. Conform art. 11 din Codul Fiscal:” Apărarea drepturilor și intereselor contribuabilului se face pe cale judiciară sau pe alte căi prevăzute de prezentul cod și de alte acte ale legislației. Toate îndoielile apărute la aplicarea legislației fiscale se vor interpreta în favoarea contribuabilului. “

12.9. La 16 ianuarie 2017 autorul sesizării a primit următorul răspuns:” Conform prevederilor art. XXXI alin. (1) din Legea nr. 138 din 17 iunie 2016 "Cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative" (în continuare Lege) prin derogare de la prevederile articolului 7 alineatul (11) din Codul fiscal, modificările referitoare la completarea Codului fiscal cu titlu VII Impozitul pe avere au intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2016.

Totodată, urmează de menționat că impozitul pe bunurile imobiliare și impozitul pe avere sunt două impozite diferite. Potrivit prevederilor art. 6 din CF, impozitul pe avere este un impozit din sistemul impozitelor și taxelor de stat dar impozitul pe bunurile imobiliare este un impozit din sistemul impozitelor și taxelor locale.

Mai mult ca atât, la impozitul pe bunurile imobiliare în calitate de subiecți ai impunerii se consideră persoanele fizice care dețin cu drept de proprietate bunuri imobiliare, inclusiv terenuri, clădiri, construcții, case de locuit individuale, apartamente și alte încăperi izolate, inclusiv bunuri imobiliare aflate la o etapă de finalizare a construcției de 50% și mai mult, rămase nefinisate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție. Impozitul pe avere se aplică doar în cazul în care persoanele fizice dețin cu drept de proprietate bunuri imobiliare cu destinație locativă (construcții și clădiri), inclusiv căsuțe de vacanță, totalitatea cărora întrunesc cumulativ ambele condiții: valoarea estimată totală constituie 1,5 milioane lei și mai mult și suprafața totală constituie 120 m și mai mult. Totodată, impozitul pe avere nu se aplică: în cazul bunurilor imobiliare neevaluate în scopul impozitării de către organele cadastrale; asupra terenurilor cu destinația locativă, precum și asupra loturilor întovărășirilor pomicole, indiferent de faptul au fost sau nu acestea evaluate de către organele cadastrale în scopul impozitării. Respectiv, la determinarea persoanei fizice în calitate de subiect al impunerii cu impozitul pe avere se iau în considerație numai bunurile imobiliare cu destinație locativă {apartamente și încăperi izolate locative în case cu multe etaje; apartamente în case de locuit individuale; case de locuit individuale, inclusiv construcțiile auxiliare în localitățile urbane și în localitățile rurale) și căsuțele de vacanță {căsuțele amplasate pe loturile pomicole) care sunt evaluate de către organele cadastrale teritoriale în scopul impozitării. De rînd cu această, în cazul în care bunul imobil constituie obiect al unui credit imobiliar (ipotecar) sau al unui contract de leasing financiar, baza impozabilă aferentă bunului respectiv în cazul impozitului pe avere, constituie diferența pozitivă formată între valoarea estimată a bunului imobiliar și suma rămasă pînă la stingerea totală a creditului sau a obligațiilor contractului de leasing financiar.

Așadar, toate argumentele prezentate confirmă faptul că impozitul pe bunurile imobiliare și impozitul pe avere sunt două impozite absolut diferite, respectiv la aplicarea lor nu apare dublă impunere. Drept urmare, luînd în considerație prevederile art. 7 alin. (1) din CF, potrivit cărora impozitele și taxele de stat și locale se stabilesc, se modifică sau se anulează exclusiv prin modificarea și completarea Codului fiscal, precum și prevederile art. 8 din CF, conform cărora contribuabilul este obligat să îndeplinească obligațiile prevăzute de legislația fiscală, obligațiile fiscale calculate aferente impozitului pe avere urmează a fi achitate la bugetul de stat în termenul stabilite prin art. 287/7 al CF. În cazul în care

impozitul pe avere nu se achita în termenul stabilit, în contul personal al contribuabilului va fi calculată majorarea de întârziere (penalitatea) pentru fiecare zi de neachitare”

12.10. Nefiind de acord cu răspunsul primit la cererea prealabilă și considerînd ca este încălcat dreptul sau constituțional a înaintat acțiune în instanța de judecată.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13.1 În momentul în care reclamantul a primit Avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016, aprobat prin ordinul IFPS nr.865 din 06.09.2016 ordinul menționat era abrogat de către IFPS prin ordinul nr.1115 din 01.11.2016 or Avizul era abrogat și nu putea produce efecte juridice.

13.2 Examinarea contestației Avizului de plată la impozitul pe avere sa efectuat cu încălcarea procedurii prevăzute de art.270 alin.2 din Codul Fiscal:” La examinarea contestației este invitat contribuabilul pentru a da explicații, avînd dreptul să depună documente confirmative. Contribuabilul este citat în conformitate cu art.226 alin.(1), (2) și alin.(3) lit.a)-e). Cazul poate fi examinat în absența contribuabilului dacă acesta a fost citat în modul stabilit și, din motive neîntemeiate, nu s-a prezentat sau dacă a solicitat examinarea contestației în absența sa.” Astfel fiindu-mi încălcat dreptul de apărare a **intereselor legitime în instanța serviciului fiscal.**

13.3 Conform alin.1/1 din art.7 din Codul Fiscal:” (11) Modificările și/sau completările prezentului cod și ale legilor de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal se pun în aplicare peste 180 de zile calendaristice de la data publicării legii de modificare și/sau de completare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.” Odată ce modificările la Codul Fiscal prin introducerea art.287/1-287/7 au fost publicate în monitorul oficial nr.184-192/401 la 01.07.2016 serviciile IFS erau în drept să întocmească avizele începînd cu 27.12.2016.

13.4 Potrivit alin.2 din articolul comentat:” Pe parcursul anului fiscal (calendaristic), stabilirea de noi impozite și taxe de stat și locale, în afară de cele prevăzute de prezentul cod, sau anularea ori modificarea impozitelor și taxelor în vigoare privind determinarea subiecților impunerii și a bazei impozabile, modificarea cotelor și aplicarea facilităților fiscale se permit numai concomitent cu modificarea corespunzătoare a bugetului de stat și a bugetelor unităților administrativ- teritoriale.” Potrivit art.287/5, norme noi introduse:” Perioada fiscală este anul calendaristic.” Or pe parcursul anului 2016 n-au fost efectuate concomitent modificări la legea bugetului de stat și la codul fiscal și în legea bugetului de stat nu există sursa de venit-impozit pe avere.

13.5. Prin impunerea și obligarea cetățenilor în achitarea impozitului pe bunuri și impozitului pe avere se încalcă echitatea fiscală – tratare egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale. Or pe parcursul anului 2016 reclamantul a achitat impozit pe bunuri în valoare totală de 2849.43 lei și la sfîrșit de an este obligat să achite impozit pe avere pentru aceleași bunuri în valoare de 12 404,17 lei.

Conform art.287/3 :” Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), precum și cotele-părți, a căror totalitate întrunește cumulativ următoarele condiții:

- a) valoarea estimată totală constituie 1,5 milioane și mai mult;
- b) suprafața totală constituie 120 m² și mai mult.” În cazul dat obiect al impunerii trebuie să înceapă de 1501000 lei și calculele respective cu aplicarea 0.8% sa înceapă după 1 500

000 lei. Or tratarea diferită a acelorași norme din Codul Fiscal nu este altceva decât un tratament discriminatoriu față de contribuabili. Pentru exemplu: art. 15 din Codul Fiscal: Suma totală a impozitului pe venit se determină:

- a) pentru persoane fizice și întreprinzători individuali, în mărime de:
 - 7% din venitul anual impozabil ce nu depășește suma de 29640 lei;
 - 18% din venitul anual impozabil ce depășește suma de 29640 lei; or în cazul dat nu se aplică 18% de la 0,001 venit.

Urmând principiile Curții Europene de examinare a calității legii, în jurisprudența sa Curtea a reținut că o lege (prevedere legală) trebuie să fie suficient de accesibilă, clară și previzibilă. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (cauza Silver s.a. vs. Regatul Unit, 25 martie 1983). Consider că norma adoptată are un caracter neclar în aplicare, încălcând principiul clarității și previzibilității. Astfel, în Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a menționat: "Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile". În Hotărârea Curții Constituționale nr.6 din 13.02.2014 pentru controlul constituționalității Legii nr.199 din 12 iulie 2013 privind scutirea de plata unor impozite, contribuții, prime și defalcări, precum și privind anularea majorărilor de întârziere și a amenzilor aferente acestora este constatat: "pct.109. Curtea, așa cum a arătat în jurisprudența sa anterioară (Hotărârea nr.31 din 14 iunie 2001) menționează că elaborarea și promovarea politicii fiscale reprezintă un mecanism prin intermediul căruia statul reglementează, potrivit art.126 alin.(2) din Constituție, activitatea economică.

pct.110. Curtea reține că art.6 alin.(8) al Codului fiscal prevede unul din principiile aplicării impozitelor și taxelor, și anume "echitatea socială", care semnifică tratarea egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale." Potrivit art.6 alin.8 c Cod Fiscal : " echitatea fiscală – tratare egală a persoanelor fizice și juridice, care activează în condiții similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale;"

13.6. Conform art.11 din Codul Fiscal: " Apărarea drepturilor și intereselor contribuabilului se face pe cale judiciară sau pe alte căi prevăzute de prezentul cod și de alte acte ale legislației. Toate îndoielile apărute la aplicarea legislației fiscale se vor interpreta în favoarea contribuabilului. "

13.7. Conform art.269 din Codul Fiscal: "(1) Contestația împotriva deciziei organului fiscal sau acțiunii funcționarului fiscal se depune la organul fiscal emitent a deciziei sau al cărei funcționar a întreprins acțiunea. (2) Decizia pe care organul fiscal a emis-o pe marginea contestației poate fi contestată la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat sau atacată în instanța de judecată competentă. În caz de adresare la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, contestația este prezentată organului fiscal emitent a deciziei, care este obligat ca, în termen de 3 zile, să o remită Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, anexînd la ea materialele de control și deciziile de rigoare. "

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII.

14.1 Legislația pertinentă

Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...]”

3. Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 16

Egalitatea

„[...]”

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Articolul 58

Contribuții financiare

(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

(3) Orice alte prestații sînt interzise, în afara celor stabilite prin lege.

Articolul 76

Intrarea în vigoare a legii

Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.

Articolul 132

Sistemul fiscal

(1) Impozitele, taxele și orice venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc, conform legii, de organele reprezentative respective.

(2) Orice alte prestări sînt interzise.

Articolul 135

Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

- a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
- b) interpretează Constituția;
- c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;
- d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane;
- e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova;
- f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte, precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile;
- g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;
- h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.

(2) Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

14.2. Consider că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie :

-prevederile Articolul 287/4. Cota impunerii.

Cota impozitului reprezintă 0,8% din baza impozabilă.

Urmând principiile Curții Europene de examinare a calității legii, în jurisprudența sa Curtea a reținut că o lege (prevedere legală) trebuie să fie suficient de accesibilă, clară și previzibilă. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (cauza Silver s.a. vs. Regatul Unit, 25 martie 1983). Consider că norma adoptată are un caracter neclar în aplicare, încălcând principiul clarității și previzibilității. Astfel, în Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a menționat: "Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile". Or autorul consideră că norma urma să fie expusă în modul în care era clar că calcularea impozitului de 0.8% se va începe de la 1 500 001 lei și de la 121 m.p suprafață odată ce pînă la 1 500 000 lei persoanele sunt scutite de impozit pe avere. Astfel în situația în care imobilul este calculat în valoare 1 600 000-lei și suprafața depășind 120 m.p calculele vor fi: $(1\ 600\ 000 - 1\ 500\ 000) \times 0.8\% =$

$100\ 000 \times 0.008 = 800$ lei.

-prevederile articolului art. XXXI alin.(1) din Legea nr. 138 din 17 iunie 2016 "Cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative" (în continuare Lege) prin derogare de la prevederile articolului 7 alineatul (11) din Codul fiscal, modificările referitoare la completarea Codului fiscal cu titlu VII Impozitul pe avere au intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2016. Fapt care în direct contravine art.76 din Constituția Republicii Moldova: " Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data

publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia” iar Curtea Constituțională prin HOTĂRÎREA Nr. 32 din 29.10.1998 a hotărât:” 1. Intrarea în vigoare a legii conform art. 76 din Constituție semnifică:

- a) Legea adoptată în conformitate cu art. 74 și promulgată în conformitate cu art. 93 din Constituție urmează a fi publicată în mod obligatoriu în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova";
- b) legea publicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" intră în vigoare:
 - la data publicării, inclusiv în cazurile când această dată nu este prevăzută expres în textul legii;
 - la data prevăzută în textul ei, dar care nu poate precede data publicării legii;
- c) legea nepublicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" este inexistentă pînă la data publicării ei;
- d) modul de intrare în vigoare a legii se referă atît la lege în întregime, cît și la părțile ei componente.” și actele Curții Constituționale nu sînt supuse nici unei căi de atac, sînt definitive și intră în vigoare la data adoptării.”

În cazul Lenskaya contra Rusiei, CEDO a menționat că oricare legislație nouă trebuie în principiu să fie aplicată doar pentru viitor. O singură excepție de la acest principiu este posibilitatea aplicării doar în materia penală. Și mai mult potrivit alin.2 din articolul comentat:” Pe parcursul anului fiscal (calendaristic), stabilirea de noi impozite și taxe de stat și locale, în afară de cele prevăzute de prezentul cod, sau anularea ori modificarea impozitelor și taxelor în vigoare privind determinarea subiecților impunerii și a bazei impozabile, modificarea cotelor și aplicarea facilităților fiscale se permit numai concomitent cu modificarea corespunzătoare a bugetului de stat și a bugetelor unităților administrativ-teritoriale.” Or pe parcursul anului 2016 n-au fost efectuate concomitent modificări la legea bugetului de stat și la codul fiscal și în legea bugetului de stat nu există sursa de venit-impozit pe avere.

-prevederile art.287/3 din Codul Fiscal :” Obiect al impunerii îl constituie bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), precum și cotele-părți, a căror totalitate întrunește cumulativ următoarele condiții:

- a) valoarea estimată totală constituie 1,5 milioane și mai mult;
- b) suprafața totală constituie 120 m2 și mai mult.” care contravine art.16 din Constituția Republicii Moldova:” Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

14.3 Reeșind din circumstanță că excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale și excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată doar în cadrul unui proces declanșat în instanțele de drept comun, și poate fi ridicată doar ca un incident în cadrul examinării acțiunii principale consider că norma contestată are incidență asupra soluționării cauzei aflate pe rolul instanței de judecată.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII.

15.1 Conform § 79-80 din hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea a

menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție a hotărât că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legii ce urmează a fi aplicată la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată la cererea părților sau din oficiu să sesizeze Curtea Constituțională. Curtea Constituțională în pct. 3 al hotărârii nr. 7 din 13 februarie 2001 „Pentru controlul constituționalității prevederilor art. 82 și art. 223 din Codul de procedură penală” de asemenea a statuat că „având în vedere dispozițiile art. 31 alin. (1) și (3) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională exercită nu numai controlul constituționalității actelor normative contestate, dar examinează și sensul atribuit acestora în practica aplicării lor de către organele de drept.”

15.2 Până în prezent nu există o hotărâre a Curții Constituționale, având ca obiect examinarea constituționalității dispozițiilor art. V pct. 78 din Legea nr. 138 din 17 iunie 2016 prin care sa completat codul fiscal cu titlul VI/1 inclusiv

-art. Articolul 2874. Cota impunerii .Cota impozitului reprezintă 0,8% din baza impozabilă, care contravine alin.3 din art.1 Constituția Republicii Moldova:” Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.” Urmând principiile Curții Europene de examinare a calității legii, în jurisprudența sa Curtea a reținut că o lege (prevedere legală) trebuie să fie suficient de accesibilă, clară și previzibilă. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (cauza Silver s.a. vs. Regatul Unit, 25 martie 1983). Consider că norma adoptată are un caracter neclar în aplicare, încălcând principiul clarității și previzibilității. Or valoarea bunurilor de 1 499 999 lei nu este impozabilă și subiectul impozitării scutit iar la valoarea de 1 500 001 impozitul constituie $1\ 500\ 001 \times 0.008 = 12\ 000$ lei. În Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a menționat: "Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile". Conform art.11 din Codul Fiscal:” Apărarea drepturilor și intereselor contribuabilului se face pe cale judiciară sau pe alte căi prevăzute de prezentul cod și de alte acte ale legislației. Toate îndoielile apărute la aplicarea legislației fiscale se vor interpreta în favoarea contribuabilului. “

-art. XXXI alin.(1) din Legea nr. 138 din 17 iunie 2016 "Cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative" (în continuare Lege) prin derogare de la prevederile articolului 7 alineatul (11) din Codul fiscal, modificările referitoare la completarea Codului fiscal cu titlu VII Impozitul pe avere au intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2016. Fapt care în direct contravine art.76 din Constituția Republicii Moldova:

” Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia” iar

Curtea Constituțională prin HOTĂRÎREA Nr. 32 din 29.10.1998 a hotărât: 1. Intrarea în vigoare a legii conform art. 76 din Constituție semnifică:

- a) Legea adoptată în conformitate cu art. 74 și promulgată în conformitate cu art. 93 din Constituție urmează a fi publicată în mod obligatoriu în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova";
- b) legea publicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" intră în vigoare:
 - la data publicării, inclusiv în cazurile când această dată nu este prevăzută expres în textul legii;
 - la data prevăzută în textul ei, dar care nu poate precede data publicării legii;
- c) legea nepublicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" este inexistentă până la data publicării ei;
- d) modul de intrare în vigoare a legii se referă atât la lege în întregime, cât și la părțile ei componente." și actele Curții Constituționale nu sînt supuse nici unei căi de atac, sînt definitive și intră în vigoare la data adoptării."

În cazul *Lenskaya contra Rusiei*, CEDO a menționat că oricare legislație nouă trebuie în principiu să fie aplicată doar pentru viitor. O singură excepție de la acest principiu este posibilitatea aplicării doar în materia penală

-Articolul 287/6. Calcularea impozitului pe avere și avizele de plată.

"Calcularea impozitului pe avere și prezentarea avizelor de plată se realizează de către Serviciul Fiscal de Stat în termen de pînă la 10 decembrie pentru situația existentă la 1 noiembrie a anului de gestiune." Or la momentul prezentării către subiecții impozitarii pentru avere a avizelor de plată de către Serviciul Fiscal de Stat ultimele erau abrogate și nu produceau efecte juridice și impozitarea nu putea fi efectuată în temeiul avizelor anulate. Avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016, a fost aprobat prin ordinul IFPS nr.865 din 06.09.2016 iar ordinul menționat este abrogat de către IFPS prin ordinul nr.1115 din 01.11.2016

15.3 Astfel, condițiile de formă pentru sesizarea Curții Constituționale în cauză sunt întrunite.

15.4. Din aceste motive, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție și conform hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin.

(1) lit. a) și g) din Constituția RM.,

-solicat Curții Constituționale

Admiterea prezentei cereri.

Sesizarea Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru a verifica constituționalitatea dispozițiilor :

-art. Articolul 287/4. Cota impunerii. Cota impozitului reprezintă 0,8% din baza impozabilă, care contravine alin.3 din art.1 Constituția Republicii Moldova:" Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate." Urmînd principiile Curții Europene de examinare a calității legii, în jurisprudența sa Curtea a reținut că o lege (prevedere legală) trebuie să fie suficient de accesibilă, clară și previzibilă. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (cauza *Silver s.a. vs. Regatul Unit*, 25

11.

martie 1983). Consider că norma adoptată are un caracter neclar în aplicare, încălcând principiul clarității și previzibilității. Astfel, în Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a menționat: "Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile". Conform art.11 din Codul Fiscal:” Apărarea drepturilor și intereselor contribuabilului se face pe cale judiciară sau pe alte căi prevăzute de prezentul cod și de alte acte ale legislației. Toate îndoielile apărute la aplicarea legislației fiscale se vor interpreta în favoarea contribuabilului.

-art. XXXI alin.(1) din Legea nr. 138 din 17 iunie 2016 "Cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative" (în continuare Lege) prin derogare de la prevederile articolului 7 alineatul (11) din Codul fiscal, modificările referitoare la completarea Codului fiscal cu titlu VII Impozitul pe avere au intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2016. Fapt care în direct contravine art.76 din Constituția Republicii Moldova.

art.76 din Constituția Republicii Moldova: ” Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia” iar Curtea Constituțională prin HOTĂRÎREA Nr. 32 din 29.10.1998 a hotărât:”: 1. Intrarea în vigoare a legii conform art. 76 din Constituție semnifică:

- a) Legea adoptată în conformitate cu art. 74 și promulgată în conformitate cu art. 93 din Constituție urmează a fi publicată în mod obligatoriu în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova";
- b).legea publicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" intră în vigoare:
 - la data publicării, inclusiv în cazurile când această dată nu este prevăzută expres în textul legii;
 - la data prevăzută în textul ei, dar care nu poate precede data publicării legii;
- c) legea nepublicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" este inexistentă pînă la data publicării ei;
- d) modul de intrare în vigoare a legii se referă atît la lege în întregime, cît și la părțile ei componente.” și actele Curții Constituționale nu sînt supuse nici unei căi de atac, sînt definitive și intră în vigoare la data adoptării.”

În cazul Lenskaya contra Rusiei, CEDO a menționat că oricare legislație nouă trebuie în principiu să fie aplicată doar pentru viitor. O singură excepție de la acest principiu este posibilitatea aplicării doar în materia penală

-Articolul 287/6. Calcularea impozitului pe avere și avizele de plată.

“Calcularea impozitului pe avere și prezentarea avizelor de plată se realizează de către Serviciul Fiscal de Stat în termen de pînă la 10 decembrie pentru situația existentă la 1 noiembrie a anului de gestiune.”.Or la momentul prezentării către subiecții impozitării pentru avere a avizelor de plată de către Serviciul Fiscal de Stat ultimele erau abrogate și nu produceau efecte juridice și impozitarea nu putea fi efectuată în temeiul avizelor anulate. Avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016, a fost aprobat prin ordinul IFPS

nr.865 din 06.09.2016 iar ordinul menționat este abrogat de către IFPS prin ordinul nr.1115 din 01.11.2016

VI - DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. La 19 decembrie 2016 Curtea constituțională a pronunțat Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr.151a/2016 privind controlul constituționalității unor prevederi ale Art.V și Art.XXXI din Legea nr.138 din 17 iunie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (impozitul pe avere). Inșă obiect al controlului constituționalității îl au constituit punctele 2 și 78 din Art.V și alineatul (1) din Art.XXXI al Legii nr.138 din 17 iunie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17. Cererea de chemare în judecată.

17.1 Încheierea privind acceptarea cererii de chemare în judecată și pregătirea pricinii pentru dezbateri judiciare.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Republica Moldova municipiul Chișinău
15 mai 2017

Kovali Vladimir

Moldova
copie adresate organelor judecatorești
I. Roșca 14.09.2017